

Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy v Praze

Tereza Klimešová

Rozpad autorství v současné vizuální tvorbě

Posudek bakalářské práce

V diskurzu výtvarné tvorby, který se v současnosti velmi revolučně vyvíjí, patří téma proměny, respektive rozpadu autorství k nejnaléhavějším. Autorka si samostatně tedy zvolila téma velmi aktuální s cílem „poskytnout přehled příčin a způsobů proměny autorství v současné vizuální tvorbě.“ Práce je rozdělena na dvě části – teoretickou, kde sleduje filosofická i uměleckohistorická východiska současného stavu a praktickou (která by zasloužila výstižnější název, neboť jejím hlavním výsledkem je dosažení klasifikace uvedeného jevu). Autorka ve své práci ukazuje, že vznik a upevnění chápání autorství má historické souvislosti v proměně filosofického chápání umění a estetických hodnot, souvisí s propracováváním pojmu subjektivity u Kanta a důrazem na estetickou funkci u Hegela. Autorka se dále zabývá statutem umělce v období moderny s v pojetí filosofa K. Liesmanna. Odkazuje k revoluční proměně chápání autorství u Marcela Duchampa, který je uvolnil z klasické funkce řemesla a zátěže psychologizujícího přístupu k tvořivosti a umožnil spatřovat jeho roli v tvorbě uměleckého konceptu. V práci je uveden dále také strukturalistický náhled na autorství (J. Mukařovský) a aktuálně nejvlivnější přínosy v postmoderní umělecké kritice a historii u R. Barthesa a M. Foucaulta. Neopomíjí ani hledisko autorství ve vztahu k médiím (M. McLuhan). Tak tato část poskytuje dostatečnou orientaci k tomu, abychom dále získali kategorie, podle nichž můžeme kritéria autorství i jeho kvalitativní proměnu v současném výtvarném umění konkrétně posuzovat.

V druhé části práce tak autorka nastiňuje konkrétní příčiny současné umělecké výtvarné tvorby, které vedou k „mizení autora“ – jimi jsou práce v týmu, poskytnutí větší autonomie divákovi, nové podmínky mediálního uplatnění děl a možnosti jejich postprodukce, zvětšující se vliv kurátorství a anonymizace umění ve veřejném prostoru. Zde se znalostí konkrétních příkladů velmi zasvěceně popisuje nové funkce uměleckého procesu, které se v oblasti autorství vytvářejí.

Jak volba vyjádření hlavních historických a teoretických východisek, tak také uvedené třídění činí práci velmi zajímavou a přínosnou pro uvědomění procesů, které k proměně autorství vedou. Předložená bakalářská práce se tak v souladu s jejím posláním v dostatečném fundování odbornou literaturou jeví jako zasvěcená komplexní informace k tomuto tématu.

Kdyby se práce vyvarovala tu a tam se vyskytujících stylistických, pravopisných (rozpad autorství na? teoretické rovině – s. 44, vynálezce telegrafu – ne Marcony, ale Marconi, jednotlivé epistemi? – s. 13) i věcných (Fontána /1917/nebyla první Duchampovo ready-made, tím bylo Kolo bicyklu /1913/, apod.) mohla být hodnocena výborně, takto bych doporučoval vést obhajobu s představou ohodnocení velmi dobře.

Jaroslav Vančát

18. 6. 2010